



ANTI-PESTPROTOCOL

OBS DE STAP



Pesten op school

In dit pestprotocol staat beschreven hoe pesten te herkennen is en hoe er preventief en curatief wordt opgetreden tegen pesten op obs de Stap. Voor de leesbaarheid wordt het zogenaamde cyberpesten niet als aparte categorie aangehaald maar valt onder de terminologie van pesten. Pesten komt helaas op iedere school voor en incidenteel ook bij ons. Obs de Stap pakt het pesten aan door samen met de leerlingen en ouders het pestgedrag serieus te nemen en het vanuit deze samenwerking zoveel mogelijk tegen te gaan. In zowel lagere als hogere groepen kan er sprake zijn van pesten.

Een protocol is van belang zodat een integrale aanpak met alle betrokken partijen tot stand komt.

Een pestproject of thema rondom pesten alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

OPSPoor heeft, afgeleid van het landelijk bekende protocol, een bovenschools pestprotocol vastgesteld dat dient als uitgangspunt voor anti-pestbeleid op alle scholen.

Onze doelstellingen:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken duidelijk en zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.
- Leerkrachten, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.

De scholen van OPSPoor voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. Pesten, waaronder cyberpesten, moet onderkend worden door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pester(s) en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
2. De school moet proberen pesten te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
3. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
5. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de (externe) vertrouwenspersoon nodig. Hij of zij kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
6. Op iedere school is een antipestcoördinator aangesteld. Dit is de intern begeleider.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen kun je aanduiden met:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	kwetsend
Af en toe	vaak/voortdurend

Een definitie van pesten is "pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zich te verdedigen."

Signalen van pestgedrag kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- kwetsende opmerkingen over uiterlijk, sexe, culturele verschillen, geaardheid;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;

- opmerkingen maken over kleding;
- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden;
- naar het huis van de gepeste leerling gaan;
- bezittingen afpakken;
- structureel uitschelden;
- het plaatsen van kwetsende en bedreigende opmerkingen, foto's en/of filmpjes op bijvoorbeeld Facebook, Instagram, YouTube, Snapchat, Whatsapp, etc. Elke leerkracht neemt het digitaal pesten serieus en volgt het stappenplan.

A. Preventief beleid in de praktijk.

Met behulp van de methode 'De Vreedzame School' wordt er op De Stap preventief gewerkt aan het pedagogische en sociale klimaat in de klas. De methode biedt kinderen handvatten om pesten te voorkomen en hoe te reageren in verschillende situaties met elkaar. Op het niveau van de leerlingen streeft de methode er naar om kinderen te leren:

- op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen;
- constructief conflicten op te lossen;
- verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap;
- een open houding aan te nemen tegenover verschillen tussen mensen;
- volgens welke principes onze democratische samenleving is ingericht.

Leerkrachten bieden ten minste 1 keer per week een les aan. Deze lessen worden gegeven in groep 1 t/m 8. De leerkrachten bij ons op school zijn geschoold in De Vreedzame School. Op obs de Stap maken we klassenregels en afspraken met elkaar, dit is onderdeel van de Vreedzame School. Deze regels en afspraken zijn in elke klas zichtbaar.

Leerkrachten (en ouders) geven het goede voorbeeld. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd.

De anti-pestcoördinator kan naast de leerkracht een aanspreekpunt zijn voor zowel leerlingen, ouders en collega's als het gaat om pesten en kan de leerkrachten ondersteunen in het voorkomen van pesten in zijn/haar klas. Leerlingen kunnen met persoonlijke problemen ook bij de vertrouwenspersoon terecht. De vertrouwenspersoon is er in de eerste plaats om te luisteren. Zij kunnen advies geven of verdere hulp of met de leerlingen het probleem op te lossen. Als er sprake is van seksuele intimidatie verwijzen zij naar de externe vertrouwenspersoon vanuit OPSPoor.

Uitgangspunten daarbij zijn:

- ✓ Het inschakelen van de leerkracht, anti-pestcoördinator of vertrouwenspersoon wordt niet opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep wordt kinderen dit al bijgebracht als "je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag/moet je hulp aan de leerkracht vragen".
- ✓ Een medeleerling heeft de verantwoordelijkheid om pestgedrag van anderen bij de leerkracht te melden. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- ✓ Een goede samenwerking en communicatie tussen ouders en school. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.
- ✓ De leerlingen, leerkrachten, ouders en MR onderschrijven het protocol.



Regels die zouden kunnen gelden in alle groepen (en natuurlijk ook daarbuiten):

- Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden;
- Ik doe vriendelijk en help waar ik kan;
- Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders;
- Ik kom niet aan een ander als de ander dat niet wil. Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar. Wij luisteren naar elkaar;
- Als je kwaad bent of ruzie hebt, probeer je eerst samen te praten. Als je dat moeilijk vindt, vraag je meester of juf om hulp;
- Wij noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen bijnamen of scheldwoorden;
- Iemand niet op uiterlijk beoordelen, uitlachen, opzettelijk opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten of buitensluiten;
- Nieuwe kinderen vangen we goed op, zij zijn ook welkom op onze school;
- Klikken doen we niet maar we zeggen wel als er iets gebeurt dat je onprettig of gevaarlijk vindt, dan vertel je dat direct aan meester of juf dus ook als jezelf of iemand anders wordt gepest of de pester blijft doorgaan;
- Als je gepest wordt dan praat je er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.



Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Schoolregels en aanvullende afspraken die zijn gemaakt hangen zichtbaar in iedere groep.

Normen en waarden van De Stap:

1. Wij zijn op school om te leren.
2. Iedereen voelt zich veilig in de groep.
3. We respecteren elkaar.
4. We communiceren positief met elkaar.
5. We werken samen en helpen elkaar.

Wat doe je als iemand iets doet wat je niet wilt:

1. Je zegt: "Stop, Hou op".
2. Je zegt nog een keer: "Ik zei, stop hou op".
3. Als er niet wordt gestopt, zeg je: "Als je niet ophoudt, ga ik naar juf of meester".
4. Tot slot zeg je: "Nu ga ik naar meester of juf".

B. Curatief beleid in de praktijk

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. *Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen en wordt gecheckt.*

De volgende stappen zijn van belang:

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de pester(s).

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel de gepeste leerling als met de pester(s) in gesprek gegaan wordt. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, gepeste leerling, leerling die pest kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt;

- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt;
- zich probeert in te leven in de leerling;
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen;
- Door te vragen;
- Nagaan bij de ict-coördinator wat mogelijk is om de pester te blokkeren wanneer het gaat om cyberpesten en de leerling informeren;
- Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. De pester kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd;

Gesprek met de leerling(en) die pesten

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is;
- Door te vragen;
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen;
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling;
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit. Vanaf 12 jaar is cyberpesten in sommige situaties zelfs strafbaar. De leerkrachten moeten oog blijven houden voor het pestgedrag en bij herhaling het pestbeleid volgen.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Denk hierbij aan het volgende:

Benadruk dat het van belang is elkaar te informeren en te overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie;
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.

- Vertel ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is;
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden;
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen;
- Verwijs zo nodig de ouders/verzorgers voor meer informatie naar deskundigen.

3. Afronding

Wanneer de leerkracht signaleert, dat het pesten daadwerkelijk is gestopt, informeert hij/zij de ouders/verzorgers hierover. Bovendien informeert hij/zij de directie over het voorval en de gemaakte afspraken. De leerkracht registreert dit in de zogenaamde 'incidentenregistratie'. Hiermee is de procedure afgerond.

4. Nazorg

Het is belangrijk om de leerlingen voorlopig te blijven volgen, om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht.

5. Blijvend pestgedrag; herhaling van het pestgedrag (zie bijlage 2 fase 4)

- Wanneer het pesten door blijft gaan of terugkeert worden achtereenvolgens de volgende stappen gevolgd. Er vindt een gesprek plaats tussen directie, leerkracht en ouders van de pestende leerling. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over de aanpak. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag en plaatst dat in ParnasSys.
- Mocht in het voornoemde gesprek geen overeenstemming bereikt worden, dan neemt de directie een besluit over de vervolgstappen. Hiervan worden ouders en leerkracht binnen een week na het gesprek schriftelijk op de hoogte gesteld

- Bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling kan de directie besluiten tot een time-out van de leerling. Indien er andere verdergaande maatregelen nodig zijn wordt het bevoegd gezag tijdig geïnformeerd.
- Wanneer ook hierna het ongewenste gedrag aanhoudt, zal de directeur het bevoegd gezag verzoeken tot schorsing of verwijdering over te gaan.
-

Meer informatie over pesten: het boek mijnleerlingonline van Justine Pardoën & Remco Pijpers

Kijk hiervoor op de volgende sites:

www.pestweb.nl

www.stoppestennu.nl

www.posicom.nl

www.stopdigitaalpesten.nl

Bijlage 1

Aanpak van ruzies/ pesterijen in 4 stappen:

STAP 1:

Er wordt altijd geprobeerd er eerst zelf (en samen) uit te komen, op basis van de gemaakte afspraken.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en bemiddeling Er worden samen met de leerlingen, voor hen te begrijpen en te accepteren, oplossingen en (nieuwe) afspraken gemaakt. Na een aantal dagen wordt door de leerkracht bij beide leerlingen gecheckt of de afspraken (kunnen) worden nageleefd.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt een vervolgtraject. (zie stap 4 en bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en keurt in een gesprek met betreffende leerling het gedrag af. De fase van begeleiding van de gepeste en de pester treedt in werking (zie hieronder).

De ouders worden op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de anti-pestcoördinator, de ouders en/of externe deskundigen.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

Vanaf het eerste gesprek met de leerling contact met de ouders: elkaar informeren en overleggen, samenwerken aan oplossingen

Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.

Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.

Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest. Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester uitlokt. Je kunt samen met de leerling nagaan hoe je wellicht op een andere manier kunt reageren.

Sterke kanten van de leerling benadrukken als mogelijk hulp bij het vinden van een oplossing.

Samen met de leerling nagaan welke oplossing hij/zij zelf wil, en samen komen tot afspraken om eigen gedrag te veranderen

Ouders informeren over gemaakte afspraken en indien van toepassing vragen om medewerking.

Regelmatig controleren/ evalueren van afspraken en leerling belonen (schouderklopje) als hij/zij zich anders/beter opstelt.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

Vanaf het eerste gesprek met de leerling contact met de ouders: elkaar informeren en overleggen, samenwerken aan oplossingen.

Gesprek(ken)met de pester, zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten, inleven in het kind; wat zou de onderliggende behoefte kunnen zijn en de leerling laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is op de gepeste.

De pester in laten zien welke sterke (leuke) kanten hij/zij ook heeft en samen oplossingen zoeken: Hoe kan de leerling anders omgaan met die onderliggende behoefte¹ dus zonder dat hij/ zij anderen stoort . Bijvoorbeeld het kind leren niet direct kwaad te reageren, zich leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding'.

Ouders informeren over gemaakte afspraken en indien van toepassing vragen om medewerking.

Regelmatig controleren/ evalueren van afspraken en leerling belonen (schouderklopje) als hij/zij zich anders/beter opstelt.

Het met de leerling bespreken van en helpen bij het toepassen van gekozen oplossingen in andere ook niet schoolse situatie (verantwoordelijkheid nemen voor eigen gedrag). Indien noodzakelijk inschakelen van externe hulp. Bijvoorbeeld pedagogische hulpverlening ; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Bijlage 2

CONSEQUENTIES

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, kan hij/zij ook een algemeen probleem aan de orde stellen om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en stap 1 t/m 4 leveren uiteindelijk geen positief resultaat op voor de gepeste.

Dan kunnen de volgende consequenties gaan gelden, opgebouwd in 5 fases, afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en / of geen verbetering vertoond in zijn / haar gedrag:

FASE 1:

- Door gesprek: bewustwording m.b.t. wat het gedrag met het gepeste kind betekent
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. (zie hierboven)

Eventueel aanvullende sancties:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om (i.s.m. de school)een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten voor deze leerling vastgelegd in het leerling-dossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld.

Fase 4:

- In extreme gevallen kan een leerling tijdelijk in een andere groep binnen de school geplaatst worden. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. In het uiterste geval kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Mogelijke adviezen aan ouders: (eventueel over te nemen in de schoolgids)

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.

- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.